



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022 - 2023



Συντονιστική Επιτροπή (2022 – 2024)

Π.Μ.Σ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

Διευθυντής:

Καθηγήτρια Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου

Αναπληρωτής Διευθυντής:

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αικατερίνη Ηλιάδου

Μέλη της Σ.Ε.:

Αναπληρωτής Καθηγητής Νικόλαος Παπασπύρου
Αναπληρωτής Καθηγητής Ανδρέας Τσουρουφλής
Επίκουρη Καθηγήτρια Βασιλική Χρήστου
Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος

- ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ : ΛΙΝΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : ΕΛΕΝΗ Ε. ΚΟΥΡΕΛΗ

Πίνακας περιεχομένων

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ	4
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	5
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	5
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	6
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	10
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΠΜΣ	21
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....	21
ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ.....	22
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	22

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 λειτουργεί στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών «Νέο Εντατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Π.Μ.Σ.):

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) της Νομικής Σχολής αποσκοπεί στην εμβάθυνση και την προαγωγή της γνώσης, καθώς επίσης στην προώθηση της έρευνας στο γνωστικό αντικείμενο του του Δημοσίου Δικαίου και, ειδικότερα, σε γενικά ζητήματα Δημοσίου Δικαίου (Συνταγματικό Δίκαιο, Συνταγματικά Δικαιώματα, Διοικητικό Δίκαιο, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο), Δημοσίου Χρηματοπιστωτικού Δικαίου καθώς και στο Εκκλησιαστικό Δίκαιο, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα, η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης.

Για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται αφενός η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών και εξειδικευμένων σπουδών με παράλληλη ερευνητική εργασία και αφετέρου η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το Π.Μ.Σ. «Δημόσιο Δίκαιο» απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις παρακάτω επιμέρους επιστημονικές ειδικεύσεις:

α) Δημόσιο Δίκαιο (Public Law)

β) Εκκλησιαστικό Δίκαιο (Ecclesiastical Law)

γ) Δημόσιο Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο (financial regulation) (Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΟΣΦΕΡΘΕΙ ΤΟ ΑΚ. ΕΤΟΣ 2022-2023)

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Η βαθμολογική κλίμακα για όλα τα μαθήματα και τη διπλωματική εργασία, ορίζεται από το μηδέν (0) έως το δέκα (10). Θεωρείται ότι πέτυχε ο φοιτητής που έλαβε βαθμό πέντε (5) και άνω, σε όλα τα μαθήματα. Για τον υπολογισμό του βαθμού του μεταπτυχιακού διπλώματος πολλαπλασιάζεται ο βαθμός του κάθε μαθήματος και της διπλωματικής εργασίας με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον συνολικό αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. Ο βαθμός υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Στο μεταπτυχιακό δίπλωμα αναγράφεται «καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μικρότερο από έξι και μισό (6,5)] «λίαν καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ έξι και μισό (6,5) και οκτώ και μισό (8,5)] και «άριστα» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας οκτώ και μισό (8,5) και άνω].

A' εξάμηνο:	3 μαθήματα X 10 πιστωτικές	= 30 πιστωτικές μονάδες
-------------	----------------------------	-------------------------

	μονάδες	
Β' εξάμηνο:	3 μαθήματα X 10 πιστωτικές μονάδες	= 30 πιστωτικές μονάδες
	Διπλωματική εργασία	= 15 πιστωτικές μονάδες
	ΣΥΝΟΛΟ	75πιστωτικές μονάδες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών με παράλληλη ερευνητική εργασία και η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Το κάθε μάθημα μπορεί να διδάσκεται κατά ενότητες. Στα δύο εξάμηνα, διδάσκονται συνολικώς έξι (6) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ενώ δύο (2) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων. Στον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων δύνανται να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα μαθήματα από τα προσφερόμενα σε άλλες ειδικεύσεις του Προγράμματος ή σε άλλα Π.Μ.Σ. της Σχολής.

Για τη φοίτηση στο Π.Μ.Σ. οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλος φοίτησης.

Από την καταβολή του προβλεπόμενου τέλους φοίτησης απαλλάσσονται οι φοιτητές του Π.Μ.Σ., οι οποίοι πληρούν τις οριζόμενες στο άρθρο 35, παρ. 2 του Ν. 4485/2017 προϋποθέσεις.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η φοίτηση στα Π.Μ.Σ. της Νομικής Σχολής και η απόκτηση του Δ.Μ.Σ. αντιστοιχεί σε 75 πιστωτικές μονάδες. Ειδικότερα, ο φόρτος εργασίας, με τον οποίο επιβαρύνεται ο φοιτητής αποτιμάται σε δέκα (10) πιστωτικές μονάδες ανά μάθημα πρώτου και δεύτερου εξαμήνου. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αποτιμάται σε δεκαπέντε (15) πιστωτικές μονάδες.

Στα δύο εξάμηνα διδάσκονται συνολικώς έξι (6) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ενώ δύο (2) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τους προτεινόμενους για κάθε Π.Μ.Σ. καταλόγους.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα επιλογής διδάσκονται 2 ώρες εβδομαδιαίως. Το περιεχόμενο των μαθημάτων αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του εκάστοτε ΠΜΣ.

1. Ειδίκευση «ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Συνταγματικό Δίκαιο Ι	10	Συνταγματικό Δίκαιο ΙΙ	10
Διοικητικό Δίκαιο	10	Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής	

Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική Ανάλυση	10	Δημόσιες Συμβάσεις	10
Δίκαιο Ελληνικής Ιθαγένειας	10	Δίκαιο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	10
Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο	10	Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό	10
Δίκαιο της Ενέργειας	10	Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων	10
Δίκαιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	10	Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο	10
Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια	10	Φιλοσοφία του Δημοσίου Δικαίου	10
Public Law of Investments	10	Εναλλακτικές μορφές επίλυσης διαφορών	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

2. Ειδίκευση «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ		Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Πηγές Εκκλησιαστικού Δικαίου	10	Διατοπικό Εκκλησιαστικό Δίκαιο	10
Διαπάλη νομιμότητας και κανονικότητας	10	Εκκλησιαστικό Δίκαιο και Δικαστηριακή Πρακτική	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής	
Συνταγματικό Δίκαιο I	10	Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο	10
Διοικητικό Δίκαιο	10	Συνταγματικό Δίκαιο II	10
Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια	10	Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων	10

Θέματα Ιδιωτικού /Δημοσίου Δικαίου στην Ελληνική Αρχαιότητα	10	Θέματα Ιδιωτικού /Δημοσίου Δικαίου στη μεταβυζαντινή περίοδο και στο Ελληνικό κράτος κατά το 19 ^ο αιώνα	10
Θέματα Ιδιωτικού /Δημοσίου Δικαίου στη Ρώμη	10	Θέματα Ιδιωτικού/Δημοσίου Δικαίου στο Βυζάντιο	10
Θέματα Κοινωνιολογίας του Δικαίου	10	Δίκαιο και Τέχνη	10
Κοινωνική θεωρία: Δίκαιο και εφαρμογές	10	Ερευνητική μεθοδολογία της κοινωνιολογίας του δικαίου	10
Public Law of Investments	10	Κοινωνία της Πληροφορίας και Δίκαιο	10
		Φιλοσοφία του Δημοσίου Δικαίου	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ / PUBLIC LAW

Α΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Συνταγματικό Δίκαιο I**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος

Επικ. Καθηγήτρια Β. Χρήστου

Ομότιμος Καθηγητής Ι. Δρόσος

Το μάθημα του Συνταγματικού Δικαίου διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζονται ζητήματα γενικής συνταγματικής θεωρίας, στη δεύτερη επίκαιρα ζητήματα από το οργανωτικό μέρος του Συντάγματος και τη λειτουργία των κρατικών οργάνων και θεσμών και στην τρίτη θέματα ατομικών δικαιωμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη νομολογία και στη διεθνή και ευρωπαϊκή διάσταση των εξεταζόμενων ζητημάτων. Στο πρώτο εξάμηνο διδάσκεται η γενική συνταγματική θεωρία και μέρος του δεύτερου κύκλου μαθημάτων, ενώ στο δεύτερο εξάμηνο ολοκληρώνεται ο δεύτερος κύκλος μαθημάτων και οι παραδόσεις ολοκληρώνονται με τα ζητήματα των ατομικών δικαιωμάτων.

Μετά το πέρας κάθε ενότητας ακολουθεί γραπτή εξέταση σε αυτήν. Κάθε φοιτητής πρέπει να παρουσιάσει μία εργασία σε κάποια από τις ενότητες (μία συνολικά όχι μία ανά ενότητα) σε θέμα που θα προσδιορισθεί σε συνεργασία με τους διδάσκοντες. Οι εργασίες δεν πρέπει να ξεπερνούν τα 10' προφορικής παρουσίασης και τις 15 σελίδες γραπτής απόδοσής τους. Μετά το πέρας των μαθημάτων διεξάγονται προφορικές εξετάσεις στο σύνολο της ύλης. Για να μετάσχει σε αυτές κάθε φοιτητής πρέπει να έχει προβιβάσιμο βαθμό σε δύο τουλάχιστον από τις γραπτές εξετάσεις και να έχει παρουσιάσει και παραδώσει την γραπτή εργασία του.

Για κάθε ενότητα συγκροτείται από τους διδάσκοντες ένας ξεχωριστός φάκελος.

- **Διοικητικό Δίκαιο**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Γεώργιος Δελλής

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παρασκευή Μουζουράκη

Αναπληρωτής Καθηγητής Νικόλαος Παπασπύρου

Syllabus: Το μάθημα κορμού «Διοικητικό Δίκαιο», έχει ως στόχο να διευρύνει τις γνώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών στο συγκεκριμένο πεδίο, αφενός με τη θεωρητική και δογματική εμβάθυνση σε έννοιες και θεσμούς του διοικητικού δικαίου, αφετέρου με την εξειδίκευση σε επί μέρους ζητήματα τα οποία δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ενδεδειγμένης επεξεργασίας κατά τις προπτυχιακές σπουδές. Σε μία πρώτη ενότητα, γίνεται θεωρητική επεξεργασία κλασικών ζητημάτων του διοικητικού δικαίου, όπως είναι η έννοια της διοικητικής πράξης και οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η εξέλιξη του ρυθμιστικού αντικειμένου, αλλά και του περιεχομένου του διοικητικού δικαίου, από την έννοια της δημόσιας υπηρεσίας/service public μέχρι τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος του Ευρωπαϊκού Δικαίου και τη δημόσια ρύθμιση των αγορών.

Ακολουθεί η εμβάθυνση σε συγκεκριμένες θεματικές, για την καλύτερη κατανόηση του διοικητικού δικαίου στην πράξη. Έχουν επιλεγεί σχετικά, το δίκαιο των αλλοδαπών, ο θεσμός της αστικής ευθύνης του Κράτους καθώς και η λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως διφυούς κρατικού οργάνου με διοικητικές και δικαστικές αρμοδιότητες.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- **Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική ανάλυση**

Διδάσκων:

Καθηγητής Γεώργιος Δελλής

1. Αρχές οικονομικής ανάλυσης :
 - Έννοια ευημερίας, Καμπύλες προσφοράς/ζήτησης, Κόστος και αποτελεσματικότητα
 - Μορφές αγορών, έννοια ανταγωνισμού
 - Αποτυχίες αγοράς
2. Οικονομική ανάλυση και Δίκαιο
 - Το θεώρημα του Coase,
 - Θεσμικά οικονομικά
 - Προβλήματα συλλογικής δράσης και θεσμοί δημοσίου δικαίου, θεώρημα του Arrow
 - Από τον Coase στον Posner και τον Calabresi

- Why efficiency? Η σημασία της αποτελεσματικότητας στο δίκαιο και η διαμάχη Posner και Dworkin.
 - Οι σύγχρονες τάσεις: Rose-Ackerman, Macey, “McNollGast”, Sunstein
3. Οικονομική ανάλυση και Δημόσιο Δίκαιο : γενική προβληματική
- Οι αναποτελεσματικότητες του παραδοσιακού δημοσίου δικαίου
 - ο Προβλήματα συλλογικής δράσης
 - ο Ασυμμετρία πληροφόρησης και πρόβλημα αντιπροσώπευσης
 - ο Το πρόβλημα της Δημόσιας Επιλογής (Public Choice)
 - Τα όρια του κρατικού παρεμβατισμού υπό το φως της οικονομικής ανάλυσης
 - Από την αναλογικότητα στη στάθμιση κόστους-οφέλους
 - Προς ένα νέο δημόσιο όργανο; Οι ανεξάρτητες αρχές.
 - Προς ένα νέο δημόσιο δίκαιο;
4. Οικονομική ανάλυση και Δημόσιο Δίκαιο: ειδικά θέματα.
- Ρύθμιση αγορών
 - Χωροταξία και περιβάλλον
 - Δημόσιες συμβάσεις
 - Επίλυση διοικητικών διαφορών
- **Δίκαιο Ελληνικής Ιθαγένειας**
(προσφερόμενο από άλλο ΠΜΣ)
 - **Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο**

Διδάσκουσα:

Καθηγήτρια Θεοδώρα Αντωνίου

Η ύλη του προτεινόμενου μαθήματος περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

Συγκριτικό δημόσιο δίκαιο και αρχές της συγκριτικής μέθόδου

Προβληματισμοί γύρω από την αυτοτέλεια του συγκριτικού δικαίου και ειδικότερα του δημοσίου δικαίου

Η διαμόρφωση της εννοίας του συνταγματισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο αυταρχικός συνταγματισμός-Παραδείγματα Κίνα, Ινδία

- Μεταπολεμικά Συντάγματα

Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Συντάγματα πρώην Ανατολικών χωρών

Ευρωπαϊκό δίκαιο (Διεθνείς Οργανισμοί)

Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Πολυεπίπεδη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Ανάπτυξη κοινών αξιών (παράδειγμα κράτους δικαίου) και σύμφωνη προς τις αξίες ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου

- **Δίκαιο της Ενέργειας**

Διδάσκουσα:

Αν. Καθηγήτρια Αικατερίνη Ηλιάδου

Ο τομέας της ενέργειας αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της οικονομίας, ο οποίος κατά τις τελευταίες δεκαετίες υφίσταται ουσιώδεις αλλαγές σε σχέση με το νομικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας, ενόψει της εφαρμογής πολιτικών απελευθέρωσης της αγοράς, δηλαδή εγκατάλειψης του συστήματος δημοσίου μονοπωλίου και εφαρμογής κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού. Ακόμη, το νομικό πλαίσιο του τομέα της ενέργειας αλλάζει και σε πιο πρόσφατο χρόνο ενόψει της βασικής πολιτικής επιλογής αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης. Το μάθημα βασίζεται σε αυτούς τους δύο άξονες και επιδιώκεται υπό αυτήν την οπτική να καταγραφούν τα βασικά θεωρητικά και νομολογιακά προβλήματα, όπως αναδεικνύονται από την καθιέρωση του Δικαίου της Ενέργειας ως ειδικού κλάδου της νομικής επιστήμης.

- **Δίκαιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών**

Διδάσκων:

Καθηγητής Βασίλειος Κονδύλης

Μετά από κάποιες εισαγωγικές εννοιολογικές προσεγγίσεις, το Πρώτο Μέρος αφορά τη θέσπιση Κανόνων από την ΕΕ για τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Εξετάζεται πώς γεννήθηκε και πώς εξελίχθηκε το δίκαιο των τηλεπικοινωνιών, με το σταδιακό άνοιγμα στον ανταγωνισμό και (ιδίως με τα πακέτα 'Telecom' 2002 και 2009), ποιο είναι το νομικό πλαίσιο της δράσης της ΕΕ, και αναλύονται οι κανόνες του ευρωπαϊκού δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών [πχ η οδηγία «πλαίσιο» (2002/21/ΕΚ), η «οδηγία για την αδειοδότηση» (2002/20/ΕΚ), η «οδηγία για την πρόσβαση» (2002/19/ΕΚ), η «οδηγία για την καθολική υπηρεσία» (2002/22/ΕΚ), η «οδηγία για τα προσωπικά δεδομένα» (2002/58/ΕΚ), η οδηγία για τον ανταγωνισμό (2002/77/ΕΚ), η οδηγία για τον ραδιοεξοπλισμό και τον τερματικό τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, και άλλα κείμενα με εξειδικευμένο αντικείμενο (ρυθμίσεις για τις ραδιοσυχνότητες, την αδεσμοποίηση πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (ΑΠΤΒ) και την περιαγωγή] και η σχετική νομολογία του ΔΕΕ. Στο Δεύτερο Μέρος εξετάζεται το ελληνικό δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών: Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο (όργανα, ιδίως ο ρόλος της ΕΕΤΤ ως Εθνικής Ρυθμιστικής Αρχής, αρμοδιότητες) και η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία, ιδίως οι γενικές αρχές και κύριες ρυθμίσεις του δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και οι ασκούμενοι έλεγχοι στον τομέα αυτόν είτε από όργανα ή φορείς της ΕΕ είτε, ιδίως, από όργανα της ελληνικής έννομης τάξης (Βουλή, δικαστήρια). Τέλος, επιχειρείται να γίνει μια αποτίμηση των εξελίξεων και των προοπτικών του δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

- **Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια**

Διδάσκων:

Καθηγητής Βασίλειος Κονδύλης

Μετά από ένα εισαγωγικό μάθημα με εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, στο Πρώτο Μέρος, εξετάζονται οι μορφές άμεσης συνεργασίας και άμεσου διαλόγου των ευρωπαϊκών με τα εθνικά δικαστήρια, και πρωτίστως η διαδικασία της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΕ. Πχ αναλύεται η προδικαστική παραπομπή ως 'διέξοδος' ('way out') από δυσχερείς νομικές καταστάσεις, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, που αντιμετωπίζει ο εθνικός δικαστής, ως 'ασφαλιστική δικλείδα' (safety valve) για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, αναλύεται το ζήτημα κατά πόσον παρατηρείται το φαινόμενο της «αντιδόσεως των ιδιωμάτων» μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΔΕΕ κατά την ανάπτυξη της συνεργασίας και του άμεσου διαλόγου των δικαστών. Το πρώτο μέρος τελειώνει με την παράθεση των θεσμικών ή άλλων εμποδίων στη συνεργασία και τον διάλογο των εθνικών δικαστών με το ΔΕΕ και τα 'αντίδοτα' στα παρατηρούμενα εμπόδια.

Στο Δεύτερο Μέρος, εξετάζονται οι μορφές εμμέσου διαλόγου των εθνικών δικαστών με τους Ευρωπαίους ομολόγους τους (ΔΕΕ και ΕΔΔΑ), με πρώτη και κύρια μορφή τον σεβασμό από τον εθνικό δικαστή της νομολογίας των Ευρωπαϊκών δικαστηρίων. Αναλύονται δε τα αποτελέσματα του εμμέσου αυτού διαλόγου στην εθνική έννομη τάξη, με έμφαση στην ελληνική έννομη τάξη. Επίσης, αναλύονται άλλες μορφές συνεργασίας και εμμέσου διαλόγου μεταξύ δικαστηρίων και δικαστών. Ειδικής αναλύσεως χρήζει το ζήτημα κατά πόσον παρατηρείται το φαινόμενο της «αντιδόσεως των ιδιωμάτων» στον έμμεσο διάλογο, το οποίο εξηγείται γιατί παρουσιάζεται στις περιπτώσεις του έμμεσου διαλόγου υπό πολύ πιο διαφοροποιημένες μορφές από ότι στον άμεσο διάλογο. Τέλος, αναλύεται πώς στοιχειοθετείται η αντίδοση των ιδιωμάτων στο πλαίσιο σχέσεων εμμέσου διαλόγου των εθνικών δικαστών με το ΕΔΔΑ και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της 'αντίδοσης' αυτής.

- **Public Law of Investments**
(προσφερόμενο από άλλο ΠΜΣ)

Β' Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Συνταγματικό Δίκαιο II**

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος

Επικ. Καθηγήτρια Β. Χρήστου

Ομότιμος Καθηγητής Ι. Δρόσος

Syllabus: Το μάθημα του Συνταγματικού Δικαίου διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζονται ζητήματα γενικής συνταγματικής θεωρίας, στη δεύτερη επίκαιρα ζητήματα από το οργανωτικό μέρος του Συντάγματος και τη λειτουργία των κρατικών οργάνων και θεσμών και στην τρίτη θέματα ατομικών δικαιωμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη νομολογία και στη διεθνή και ευρωπαϊκή διάσταση

των εξεταζόμενων ζητημάτων. Στο πρώτο εξάμηνο διδάσκεται η γενική συνταγματική θεωρία και μέρος του δεύτερου κύκλου μαθημάτων, ενώ στο δεύτερο εξάμηνο ολοκληρώνεται ο δεύτερος κύκλος μαθημάτων και οι παραδόσεις ολοκληρώνονται με τα ζητήματα των ατομικών δικαιωμάτων.

Μετά το πέρας κάθε ενότητας ακολουθεί γραπτή εξέταση σε αυτήν. Κάθε φοιτητής πρέπει να παρουσιάσει μία εργασία σε κάποια από τις ενότητες (μία συνολικά όχι μία ανά ενότητα) σε θέμα που θα προσδιορισθεί σε συνεργασία με τους διδάσκοντες. Οι εργασίες δεν πρέπει να ξεπερνούν τα 10' προφορικής παρουσίασης και τις 15 σελίδες γραπτής απόδοσής τους. Μετά το πέρας των μαθημάτων διεξάγονται προφορικές εξετάσεις στο σύνολο της ύλης. Για να μετάσχει σε αυτές κάθε φοιτητής πρέπει να έχει προβιβάσιμο βαθμό σε δύο τουλάχιστον από τις γραπτές εξετάσεις και να έχει παρουσιάσει και παραδώσει την γραπτή εργασία του.

Για κάθε ενότητα συγκροτείται από τους διδάσκοντες ένας ξεχωριστός φάκελος.

- **Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο**

Διδάσκουσα:

Αν. Καθηγήτρια Π. Μουζουράκη

Η διδασκαλία του διοικητικού δικονομικού δικαίου σε μεταπτυχιακό επίπεδο περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Ο δικαστικός έλεγχος της διοίκησης και το δικαίωμα δικαστικής προστασίας
- Η διοικητική δικαιοδοσία και οι διοικητικές διαφορές (ακυρωτικές, ουσιαστικές)
- Η οργάνωση και οι αρμοδιότητες των διοικητικών δικαστηρίων
- Η διοικητική δίκη (έννοια, σκοπός, φάσεις, γενικές δικονομικές αρχές, δικαστήρια και δικαστές, διάδικοι, έναρξη, διεξαγωγή, περάτωση και κατάργηση)
- Είδη ένδικων βοηθημάτων, προϋποθέσεις παραδεκτού, λόγοι βασίμου
- Αίτηση ακυρώσεως, προσφυγή, αγωγή (καταψηφιστική, αναγνωριστική), ανακοπή
- Προσωρινή έννομη προστασία (αναστολή εκτελέσεως, ασφαλιστικά μέτρα, διαταγή πληρωμής, προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως, προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως)
- Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου (έννοια, περιεχόμενο, έννομες συνέπειες, δεδικασμένο, συμμόρφωση της διοίκησης)
- Ένδικα μέσα κατά αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων (ανακοπή ερημοδικίας, τριτανακοπή, έφεση, αίτηση αναθεωρήσεως, αίτηση επαναλήψεως της διαδικασίας, αίτηση αναίρέσεως)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- **Δημόσιες Συμβάσεις**

Διδάσκων:

Καθηγητής Κωνσταντίνος Γιαννακόπουλος

Το δίκαιο δημοσίων συμβάσεων αφορά τις συμβάσεις με τις οποίες μια δημόσια οντότητα εμπιστεύεται σε έναν τρίτο την παροχή μιας οικονομικής δραστηριότητας σχετικής με προμήθειες, υπηρεσίες ή δημόσια έργα. Στο πεδίο του δικαίου δημοσίων συμβάσεων διασταυρώνονται το συνταγματικό με το διοικητικό δίκαιο, το δημόσιο με το ιδιωτικό δίκαιο, το ουσιαστικό με το δικονομικό δίκαιο και το εθνικό με το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο. Πρόκειται για ένα πεδίο με ιδιαίτερο θεωρητικό και πρακτικό ενδιαφέρον, στο οποίο αναδεικνύονται σχεδόν όλες οι πτυχές τόσο του εξευρωπαϊσμού του εθνικού δικαίου όσο και της επίδρασης της δημοσιονομικής κρίσης στην εξέλιξη των νομικών θεσμών. Το ιδιαίτερο οικονομικό ενδιαφέρον που συνδέεται με τη σύναψη και την κατάρτιση των δημοσίων συμβάσεων καθιστούν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων διαρκώς επίκαιρο, γεγονός που επιβεβαιώνεται, ακόμη μία φορά, με την υιοθέτηση και την εξέλιξη της διαδικασίας ενσωμάτωσης στην εθνική έννομη τάξη των Οδηγιών 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ.

Οι παραδόσεις του μαθήματος θα στηρίζονται στην ανάλυση του εθνικού και του ευρωπαϊκού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων με έμφαση στην εξέλιξη των σχετικών διατάξεων και στο σχολιασμό της νομολογίας των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε ενότητα διδασκαλίας θα συνοδεύεται από φάκελο που θα περιλαμβάνει σχέδιο του μαθήματος και κείμενα προς σχολιασμό (νομοθετήματα, δικαστικές αποφάσεις, άρθρα κ.λπ.).

- **Δίκαιο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης**

Διδάσκων:

Καθηγητής Βασίλειος Κονδύλης

Μετά από κάποιες εισαγωγικές εννοιολογικές προσεγγίσεις, αναλύονται οι γενικές αρχές του δικαίου των ΜΜΕ που συνάγονται τόσο από το Σύνταγμα όσο και την ΕΣΔΑ. Το Πρώτο Μέρος αφορά το δημόσιο οικονομικό δίκαιο του δικαίου των ΜΜΕ σχετικό πχ με τις επιχειρήσεις τύπου, τα πρακτορεία ειδήσεων, τη διανομή του τύπου, τους ελέγχους που προηγούνται ορισμένων εντύπων εκδόσεων, τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και τον ρόλο του Εθνικού Συμβουλίου ραδιοηλεκτρονικής, τον κινηματογράφο, την τιμή του βιβλίου, την αφισκοκόλληση, την τήρηση αρχείων. Το Δεύτερο Μέρος αφορά το δίκαιο των επαγγελματιών του τομέα των ΜΜΕ, σχετικό πχ με την επαγγελματική δημοσιογραφία, την άσκηση του επαγγέλματος του δημοσιογράφου, κ.λπ. Το Τρίτο Μέρος αφορά τις μορφές της ευθύνης στον χώρο των ΜΜΕ, όπως ποινική (δυσφήμιση και προσβολή της προσωπικότητας) και αστική (προστασία της προσωπικότητας), προστασία των ανηλίκων. Το Τέταρτο Μέρος αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και τα συναφή δικαιώματα στον τομέα των ΜΜΕ. Τέλος, το Πέμπτο Μέρος επικεντρώνεται περισσότερο στο δίκαιο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο των ΜΜΕ.

- **Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό**

Διδάσκουσα:

Καθηγήτρια Θεοδώρα Αντωνίου

Στο μάθημα της Ιστορίας Πολιτικών Ιδεών θα παρουσιασθεί κυρίως ο 19ος αι. Μετά τη σύντομη παρουσίαση των βασικών ρευμάτων της πολιτικής φιλοσοφίας του 19ου αιώνα, θα γίνει εμβάθυνση στους φιλοσόφους Fichte, Hegel και Schelling. Το έργο και η θεωρία των φιλοσόφων αυτών θα εξετασθούν ως προς την ενασχόλησή τους με το κράτος, το δίκαιο και τις ελευθερίες. Ο γερμανικός ιδεαλισμός που έχει τις καταβολές του στον Ρουσό και ξεκινά από τον Καντ και περνά μέσα από τον Φίχτε, Χέγκελ και Μάρξ και φθάνει μέχρι τα ολοκληρωτικά δόγματα του εθνικοσοσιαλισμού, θα διαμορφώσει ένα είδος θετικής ελευθερίας, υπό την έννοια ότι υπάρχει ένα κράτος που αναγκάζει τους πολίτες να ζουν με ένα συγκεκριμένο τρόπο, ο οποίος οδηγεί στην ελευθερία.

- **Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων**

Διδάσκουσα:

Καθηγήτρια Θεοδώρα Αντωνίου

Η παρούσα οικονομική κρίση που οδήγησε πολλά Κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και τη χώρα μας, στην «αποδόμηση» του κοινωνικού Κράτους φαίνεται να θέτει σε αμφισβήτηση το μεταπολεμικό επίτευγμα της θεώρησης του κοινωνικού Κράτους ως άρρηκτα συνδεδεμένου με την έννοια του σύγχρονου δημοκρατικού Κράτους δικαίου, κάτι το οποίο άλλωστε έχει αποτυπωθεί ρητά σε πολλά εθνικά Συντάγματα των Κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και στις Συνθήκες της ίδιας της Ένωσης. Πράγματι η προϊούσα θεσμοθέτηση των κοινωνικών δικαιωμάτων σε συνταγματικό επίπεδο πολλών Κρατών μελών είχε επίδραση και αντικατοπτρίζεται και στο πρωτογενές δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με την κατοχύρωση κοινωνικών δικαιωμάτων στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη πλευρά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατάφερε με τον χρόνο να «μεταμορφώσει» την ΕΣΔΑ, μια συνθήκη που κατοχυρώνει εκ πρώτης όψεως κλασικά αμυντικά δικαιώματα και ελευθερίες, σε ένα ευρωπαϊκό κείμενο που αποτελεί πηγή και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Περιεχόμενο του μαθήματος θα αποτελέσουν τα πορίσματα πολυετούς έρευνας, η οποία βασίζεται σε μια ευρεία έννοια των κοινωνικών δικαιωμάτων και δεν περιορίζεται στα κοινωνικά δικαιώματα υπό την στενή του όρου έννοια που αντιστοιχεί εν πολλοίς στα κοινωνικά δικαιώματα, όπως τα ορίζει ο Jellinek στην

γνωστή τριμερή του διάκριση, δηλαδή ως δικαιώματα του status positivus (αξιώσεις προς το Κράτος για παροχές). Στην εδώ χρησιμοποιούμενη ευρεία έννοια των κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως αυτή διαπλάσθηκε και υπό την επήρεια του κοινοτικού δικαίου, εντάσσονται και οι λεγόμενες κοινωνικές ελευθερίες (όπως λ.χ. η ελευθερία της εκπαίδευσης, η συνδικαλιστική ελευθερία κ.ά.), όπως άλλωστε και η αρχή της ισότητας στις διάφορες εκφάνσεις της με την συναφή αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων.

Περαιτέρω η εξέταση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων δεν περιορίζεται σε μια εξέτασή τους αποκομμένη από την λοιπή έννομη τάξη στην οποία κατοχυρώνονται. Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα διερευνώνται στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, αυτό δηλαδή του συνταγματικού και του δημοσίου εν γένει δικαίου των Κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος δε, παρόλον δε ότι η ΕΣΔΑ εκ πρώτης όψεως φαίνεται να κατοχυρώνει πρωτίστως κλασσικά ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και ελευθερίες και ελάχιστα κοινωνικά εν ευρεία έννοια δικαιώματα – όπως λ.χ. τη συνδικαλιστική ελευθερία ή την απαγόρευση των διακρίσεων –, εν τούτοις, όπως κατέδειξε η έρευνα, στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (και παλαιότερα της με το 11ο Πρωτόκολλο [11.5.1994] το 1998 [1.1.1998] καταργηθείσας Ευρωπαϊκής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) ανιχνεύονται σειρά κοινωνικών δικαιωμάτων, τα οποία κρίθηκε ότι απορρέουν από διατάξεις της Συνθήκης. Η ενασχόληση συνεπώς με την ΕΣΔΑ και τη νομολογία των οργάνων του Στρασβούργου κρίνεται και αυτή απαραίτητη. Αυτονόητο είναι ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιασθεί και η νομολογία ανωτάτων και συνταγματικών δικαστηρίων των Κρατών μελών, όπως άλλωστε και η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα ειδικότερα θέματα που αναφέρονται κατωτέρω ως αντικείμενο διδασκαλίας.

Τα ειδικότερα θέματα, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο διδασκαλίας σε επίπεδο συγκριτικού δημοσίου δικαίου, δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δικαίου της ΕΣΔΑ αφορούν ιδίως την ιστορική εξέλιξη και το σύστημα προστασίας των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, τις πηγές των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, τη νομική φύση και τις δυνατότητες «δικαστικοποίησης» ή, κατ'άλλη διατύπωση, 'αγωγιμότητας' των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, τους φορείς και αποδέκτες των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, ζητήματα της δικαστικής και εξωδικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων αυτών και, τέλος, ζητήματα της τροποποίησης επί τα χείρω ή κατάργησης κοινωνικών δικαιωμάτων (θεωρία του κοινωνικού κεκτημένου).

- **Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο**
(προσφερόμενο από άλλο ΠΜΣ)
- **Φιλοσοφία του Δημοσίου Δικαίου**
(προσφερόμενο από άλλο ΠΜΣ)

- **Εναλλακτικές μορφές επίλυσης διαφορών**
(προσφερόμενο από άλλο ΠΜΣ)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ / ECCLESIASTICAL LAW

Α΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Πηγές Εκκλησιαστικού Δικαίου**

Διδάσκων:

Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη των διαπλαστικών και διαγνωστικών πηγών του εκκλησιαστικού δικαίου, τόσο εκκλησιαστικής όσο και πολιτειακής προελεύσεως. Ειδικότερα, στις πρώτες καταλέγονται, ενδεικτικώς, οι ιεροί κανόνες, τα συλλεκτικά έργα, οι αποκρίσεις και τα έγγραφα, οι κανονικές διατάξεις και κανονιστικές αποφάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ασφαλώς ο Τόμος 1850 και η Πράξη 1928, ενώ στις δεύτερες το Σύνταγμα, οι Νόμοι, το έθιμο κ.λπ. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η θεματική «Τα Μοναστηριακά Τυπικά και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί των Μονών ως πηγές του Εκκλησιαστικού Δικαίου».

- **Διαπάλη νομιμότητας και κανονικότητας**

Διδάσκων:

Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος

Η διαπλοκή δύο δικαίων είναι ένα θέμα, ούτως ή άλλως, ιδιαίτερος ενδιαφέρον, πολύ περισσότερο όταν πρόκειται για δύο δικαιοσύνη συστήματα από τη φύση τους τελείως διαφορετικά μεταξύ τους, όπως στην περίπτωση του δικαίου της Πολιτείας και εκείνου της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Έτσι, το μάθημα προσεγγίζει ερμηνευτικώς τη διαπάλη πολιτειακών νόμων και εκκλησιαστικών κανόνων, η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι Πολιτεία και Εκκλησία διαθέτουν πρωτογενή κανονιστική δύναμη. Η διαφορά έγκειται στο εύρος της δεσμευτικότητας των κανόνων που εκδίδει εκάστη εξ αυτών, καθώς οι νόμοι της Πολιτείας δεσμεύουν όλους του κοινωνούς, ενώ οι κανόνες της Εκκλησίας απευθύνονται μόνο στους πιστούς. Τα πεδία, στα οποία, ενδεικτικώς, εντοπίζεται αυτή η διαπάλη είναι: α) η συνταγματική κατοχύρωση των ιερών κανόνων, β) ο Τόμος του 1850 και η Πράξη του 1928, γ) το μεταθετό και η διαθεσιμότητα των Μητροπολιτών, δ) το όριο ηλικίας των Αρχιερέων, ε) η εκκλησιαστική δικαιοσύνη, στ) τα ατομικά δικαιώματα και το εσωτερικό δίκαιο της Εκκλησίας, ζ) η Εκκλησία ως νομικό πρόσωπο και ως θεοϊδρυτος οργανισμός, η) η αποτέφρωση των νεκρών κ.λπ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

(προσφερόμενα από άλλα ΠΜΣ)

Β΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- **Διατοπικό Εκκλησιαστικό Δίκαιο**

Διδάσκων:

Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος

Το μάθημα εξετάζει τα αποτυπώματα της θρησκείας στη δικαστηριακή και διοικητική πρακτική. Έτσι, ενδεικτικώς, η θεματική περιλαμβάνει: α) το ατομικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας στη νομολογία του Αρείου Πάγου, β) τα ζητήματα της θρησκείας στις πράξεις των Ανεξάρτητων Αρχών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γ) τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για θρησκευτικά ζητήματα κ.α.

Αντικείμενο της κατεύθυνσης είναι το δίκαιο που διέπει τις επιμέρους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αποκτούν μία συνολική, συγκριτική εποπτεία του ιδιαίτερου αυτού διατοπικού (εκκλησιαστικού) δικαίου και είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις ιδιαιτερότητες εκάστης δικαιοταξίας. Έτσι, με την προσέγγιση ενός φαινομένου νομικού πλουραλισμού, οι φοιτητές διευρύνουν τα γνωστικά τους ενδιαφέροντα και καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη και αντίληψη, στοιχεία όλως αναγκαία και για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στον χώρο του δικαίου.

- **Εκκλησιαστικό Δίκαιο και Δικαστηριακή Πρακτική**

Διδάσκων:

Επίκουρος Καθηγητής Γεώργιος Ανδρουτσόπουλος

Το μάθημα εξετάζει τα αποτυπώματα της θρησκείας στη δικαστηριακή και διοικητική πρακτική. Έτσι, ενδεικτικώς, η θεματική περιλαμβάνει: α) το ατομικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας στη νομολογία του Αρείου Πάγου, β) τα ζητήματα της θρησκείας στις πράξεις των Ανεξάρτητων Αρχών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γ) τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για θρησκευτικά ζητήματα κ.α.

Αντικείμενο της κατεύθυνσης είναι η διασύνδεση της θεωρίας του εκκλησιαστικού και εν γένει του θρησκευτικού δικαίου με τη νομολογία (εγχώρια και διεθνή) και την πράξη της διοίκησης. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές μπορούν να διακρίνουν πώς βασικές αρχές του εκκλησιαστικού δικαίου διαπλάθονται και ερμηνευτικά εννοιοδοτούνται είτε από τη διοίκηση είτε, κυρίως, από τα δικαστήρια. Το μάθημα αναδεικνύει την πρακτική πλευρά του

εκκλησιαστικού δικαίου και βοηθά τους φοιτητές να αντιληφθούν ότι πρόκειται για ένα γνωστικό αντικείμενο με δογματικές αναφορές και συνδηλώσεις, το οποίο είναι αναπόσπαστο μέρος του ισχύοντος δικαίου.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

(προσφερόμενα από άλλα ΠΜΣ)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΠΜΣ

Στην ηλεκτρονική σελίδα των ΠΜΣ

https://www.law.uoa.gr/metaptychiakes_spydes/ θα βρείτε πληροφορίες για τη νομοθεσία του διέπει τα ΠΜΣ, τους Κανονισμούς Λειτουργίας των ΠΜΣ, ανακοινώσεις, υποδείγματα αιτήσεων, προγράμματα σπουδών, πρόγραμμα μαθημάτων, διδάσκοντες, κ.α. σχετικές πληροφορίες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π.Μ.Σ. Ακαδημίας 45 (ισόγειο)

- Δημήτριος Αθανασόπουλος (τηλ. 210-3688656)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ακαδημίας 45 (ημιώροφος) (τηλ. 210-3688673)

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Η διδασκαλία και οι γραπτές εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται στις αίθουσες των εξής κτιρίων:

- Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών (Μ.Θ.Ε.) Σίνα 3
- Νομική Σχολή (Σόλωνος 57)
- Νομική Σχολή (Ακαδημίας 45)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής

Διεύθυνση :Σόλωνος 104 και Μαυρομιχάλη 17 Αθήνα, Τ.Κ. 10680

Τηλέφωνο:(+30) 210 368 8113

Η Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί μετεξέλιξη των Νομικών Φροντιστηρίων – Σπουδαστηρίων, τα οποία χρονολογούνται από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Νομικής Σχολής (1837). Η ενιαία Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής Αθηνών, στο κτήριο του Παλαιού Χημείου, δημιουργήθηκε το 2017 από την ενοποίηση των προγενέστερων Σπουδαστηρίων – Βιβλιοθηκών των Τομέων της Σχολής.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης συγκρίνεται επάξια με τις αντίστοιχες συλλογές μεγάλων Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών του εξωτερικού. Αποτελείται από 100.000 τόμους βιβλίων και 1.300 τίτλους επιστημονικών περιοδικών εκδόσεων, καλύπτοντας σε ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία όλους τους κλάδους του Ηπειρωτικού και Αγγλοσαξονικού Δικαίου.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κατά τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας Βιβλιοθηκών και διαθέτει κατηρτισμένο προσωπικό, παρέχοντας στα

μέλη της επιστημονικής κοινότητας συμβατικές και ψηφιακές υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης και τεκμηρίωσης. Παράλληλα, καλύπτει και προωθεί ακαδημαϊκές δραστηριότητες, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, και υποστηρίζει το κοινωνικό και πολιτιστικό έργο του Ε.Κ.Π.Α.

Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.lib.uoa.gr/bibliothikes-scholon/nomikis.html>